

Rapport

Politieke peiling Tweede Kamer

*I&O-peiling Tweede Kamer
Juni 2023*

Colofon

Politieke peiling Tweede Kamer

Uitgave

I&O Research
Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam

Rapportnummer

2023/063

Datum

juni 2023

Auteurs

Asher van der Schelde
Peter Kanne

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron (I&O Research) duidelijk wordt vermeld.

Inhoudsopgave

	I&O zetelpeiling: BBB blijft (virtueel) de grootste	4
2	Zetelpeiling Tweede Kamer	8
2.1	BBB virtueel duidelijke de grootste	8
2.2	Switchgedrag sinds PS'23	10
2.3	Switchgedrag sinds TK'21	14
2.4	Regering blijft impopulair	15
2.5	Vertrouwen in landelijke overheid herstelt nog niet	16
3	Onderzoeksverantwoording	17

I&O zetelpeiling: BBB blijft (virtueel) de grootste

Als er nu Tweede Kamerverkiezingen zouden plaatsvinden, zou de BBB met 28 zetels de grootste worden. VVD volgt daarna met 22 zetels. Ten opzichte van vorige maand treden er geen grote verschillen op behalve dat PvdD vier zetels verliest, terwijl zij in mei juist een groei van drie zetels doormaakte. De partij van Esther Ouwehand blijft daarmee jojoën tussen de acht en twaalf zetels. Nog altijd meer dan het huidige zetelaantal (zes). Waarom PvdD op en neer blijft gaan kunnen we niet goed verklaren.

De coalitiepartijen komen gezamenlijk opnieuw op 43 zetels. Dat betekent dat de regeringspartners in totaal 35 zetels verliezen ten opzichte van de huidige zetelverdeling. Naast VVD (-12), D66 (-14) en CDA (-9) verliezen ook FvD (-4) en PVV (-5) ruim. Afgezien van BBB en PvdD staan ook JA21, Volt en GroenLinks op winst ten opzichte van maart 2021.

Tabel 0.1 - Peiling Tweede Kamerverkiezingen 15 mei 2023 (zetels)

“Op welke partij zou u op dit moment stemmen bij de Tweede Kamerverkiezingen?”

Basis: zou zeker/waarschijnlijk stemmen en heeft partij van eerste voorkeur (n=1.540).

	Zetels					Verschil		%
	TK'21	feb'23	apr'23	mei'23	jun'23	t.o.v. mei	t.o.v. '21	jun'23
VVD	34	24	19	24	22	-2	-12	13,7%
D66	24	12	10	9	10	+1	-14	6,6%
PVV	17	18	13	13	12	-1	-5	8,0%
CDA	15	7	7	5	6	+1	-9	4,2%
SP	9	9	7	7	8	+1	-1	5,1%
PvdA	9	13	12	11	11	0	+2	7,3%
GL	8	12	13	12	12	0	+4	7,6%
FvD	8	5	3	3	4	+1	-4	2,7%
PvdD	6	10	9	12	8	-4	+2	5,5%
CU	5	5	4	5	5	0	0	3,3%
Volt	3	3	7	6	7	+1	+4	4,7%
JA21	3	10	8	7	8	+1	+5	5,5%
SGP	3	4	3	4	4	0	+1	2,6%
DENK	3	3	2	2	2	0	-1	1,4%
50+	1	0	1	2	1	-1	0	0,7%
BBB	1	14	31	27	28	+1	+27	17,5%
BIJ1	1	1	1	0	1	+1	0	0,7%
BvNL	0	0	0	1	1	0	+1	0,7%
Anders	0	0	0	0	0	0	0	2,1%
Coalitie	78	48	40	43	43	0	-35	100

Bron: I&O Research, juni 2023

Een derde heeft BBB in keuzeset

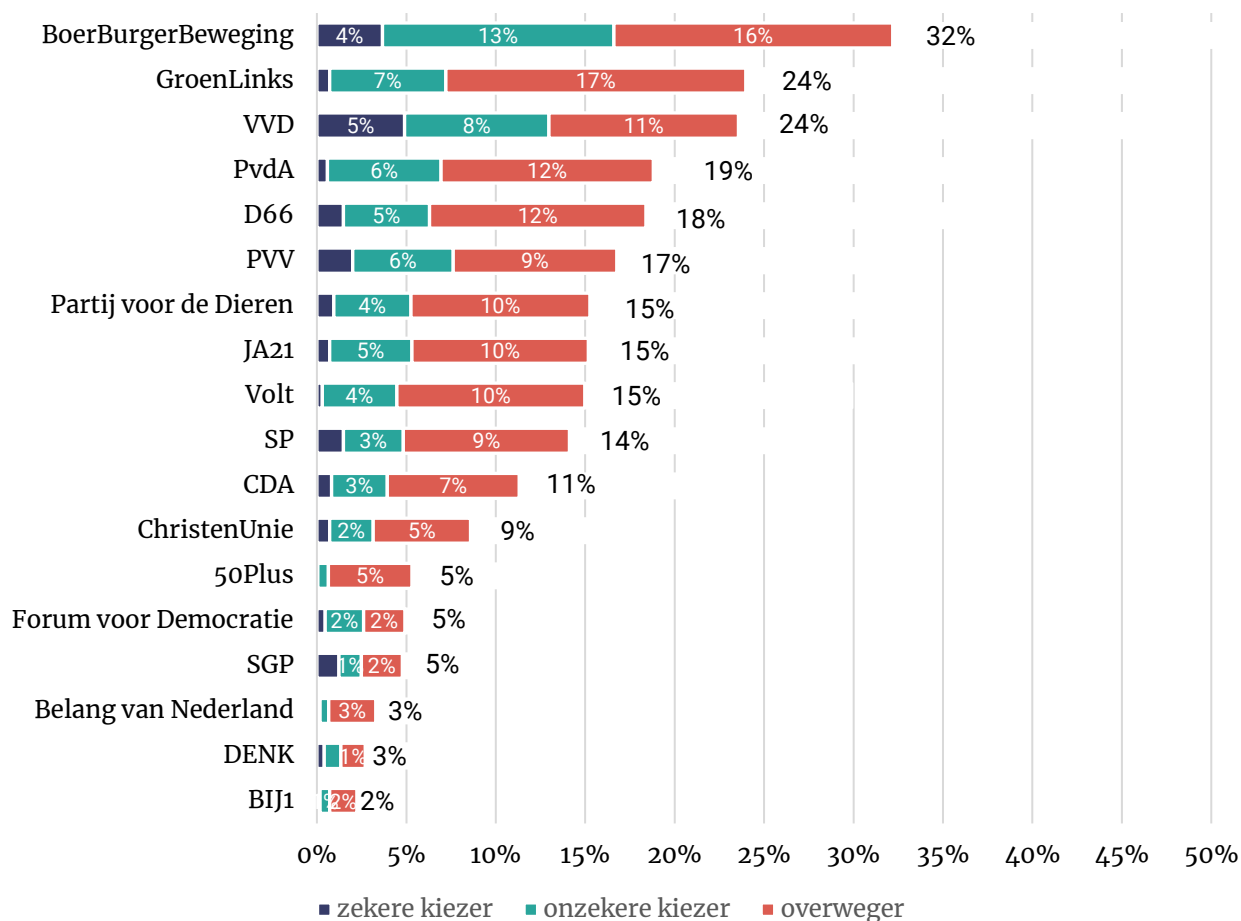
Onderstaande figuur toont het totale electorale potentieel van de partijen op dit moment.

Zo zien we bijvoorbeeld dat vijf procent van de Nederlandse kiezers zeker is van een stem op de VVD, waarmee de liberalen het hoogste percentage zekere stemmen hebben. Dit is in het blauw aangegeven. In het groen is het percentage aangegeven dat nu een voorkeur heeft voor deze partij maar ook nog andere partijen overweegt. Als we ons weer richten op de VVD geldt dit voor acht procent van het totale electoraat. Het rode balkje verwijst naar het percentage kiezers dat een andere partij prefereert maar ook deze partij overweegt. Voor de VVD is dat 11 procent.

Maar liefst dertien procent prefereert BBB en heeft ook nog andere partijen in zijn of haar keuzeset heeft, terwijl vier procent zeker is van een BBB-stem. Zestien procent van de kiezers heeft nu een andere voorkeur dan BBB, maar zou ook op de partij van Van der Plas kunnen uitkomen. Hiermee is het totale electorale potentieel van BBB (het deel van het totale electoraat dat eventueel BBB zou kunnen stemmen) 32 procent. VVD en GroenLinks volgen daarna met 24 procent. In het geval van GroenLinks zijn dit overwegend kiezers die nu een andere links-progressieve voorkeur hebben en weinig zogeheten ‘zekere’ en ‘onzekere kiezers’.

Figuur 0.2: totale electorale potentie per partij

Basis: zou zeker/waarschijnlijk stemmen en heeft partij van eerste voorkeur (n=1.540).

Bron: I&O Research, juni 2023

BBB ondanks ruime winst op licht verlies ten opzichte van maart

De BoerBurgerBeweging staat op een virtuele winst van 27 zetels als we vergelijken met de Tweede Kamerverkiezingen van 2021. De BBB slaagt erin kiezers te trekken vanuit de rechterflank (PVV, FvD, JA21), coalitiepartijen (VVD, CDA, CU) en de SP. Kiezers die zijn overgestapt naar BBB noemen nog altijd de welbekende motieven. Zij zien BBB, en leider Van der Plas in het bijzonder, als no-nonsense en duidelijk. Daarnaast prijst men het standpunt van BBB omtrent boeren en stikstof.

Toch zien we dat BBB enige steun verliest ten opzichte van de Provinciale Statenverkiezingen van afgelopen maart. Toen haalde de partij 19,2 procent van de totale stemmen. Nu heeft 17,5 procent van de kiezers met een stemvoorkeur een voorkeur voor BBB.

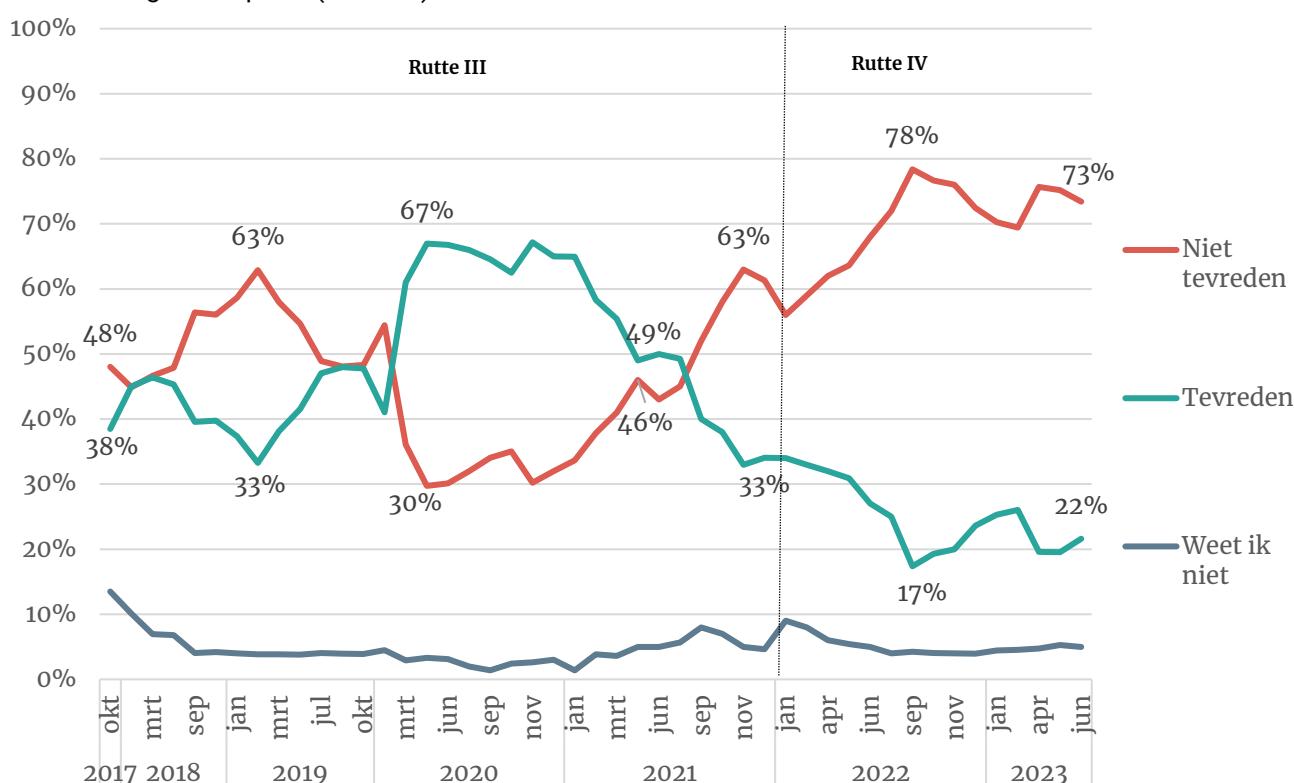
Switchende kiezers zeggen vaak dat hun PS-stem op BBB strategisch was (of juist een protest) en ze nog niet het idee hebben dat BBB genoeg in huis heeft om ook landelijk de touwtjes in handen te hebben. Anderen vinden dat BBB buiten het stikstofvraagstuk onvoldoende duidelijk maakt waar ze voor staat. Zo pleiten kiezers die nu voor PVV opteren voor een duidelijker standpunt omtrent immigratie.

Driekwart ontevreden met kabinet

Drie op vier (75%) kiezers zijn nu ontevreden met het kabinet. Net zoveel als vorige maand. Een vijfde (20%) geeft aan wél tevreden te zijn.

Figuur 0.2: Hoe tevreden of ontevreden bent u over het kabinet Rutte III/IV?

Basis: volledige steekproef (n=2.364)

Bron: I&O Research, juni 2023

Onderzoeksverantwoording

Dit onderzoek vond plaats van. I&O Research voerde dit onderzoek uit op eigen initiatief. Er is geen opdrachtgever. In totaal namen 2.364 respondenten mee aan het onderzoek.

Het grootste deel van de steekproef (n=2.157) is afkomstig het I&O Research Panel, 207 respondenten deden mee via PanelClix. De respondenten die via PanelClix deelnemen zijn allen Nederlanders met een niet-westerse migratieachtergrond.

De onderzoeksresultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, regio, opleidingsniveau en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in maart 2021. De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard. Hiermee is de steekproef representatief voor de kiesgerechtigde Nederlandse inwoners (18+), voor wat betreft deze achtergrondkenmerken.

2 Zetelpeiling Tweede Kamer

2.1 BBB virtueel duidelijke de grootste

Net als in de afgelopen twee maanden is BBB de grootste partij in de I&O Research - zetelpeiling. Als er nu verkiezingen zouden plaatsvinden zou de BBB 28 zetels halen, 27 meer dan nu in werkelijkheid het geval is.

Partij voor de Dieren is de enige partij die een daling doormaakt ten opzichte van vorige maand. De partij komt nu uit op acht virtuele zetels. Dat zijn er vier minder dan in mei, maar twee meer dan in maart 2021.

Achttien procent van de kiezers die van plan zijn om te stemmen hebben nu geen voorkeurspartij.

Tabel 2.1 - Peiling Tweede Kamerverkiezingen 12 juni 2023 (zetels)

“Op welke partij zou u op dit moment stemmen bij de Tweede Kamerverkiezingen?”

Basis: zou zeker/waarschijnlijk stemmen en heeft partij van eerste voorkeur (n=1.540).

	ZETELS																+/-	
	Uitslag	Peiling															tov mei	tov '21
		TK '21	apr '21	sep '21	jan '22	apr '22	juni '22	juli '22	sep '22	okt '22	nov '22	dec '22	jan '23	feb. '23	apr '23	mei '23		
VVD	34	34	33	26	29	24	22	23	21	22	21	24	24	19	24	22	-2	-12
D66	24	26	19	17	18	14	14	15	12	12	11	13	12	10	9	10	+1	-14
PVV	17	15	16	15	13	15	16	16	19	18	18	19	18	13	13	12	-1	-5
CDA	15	14	7	8	7	8	6	6	7	7	7	6	7	7	5	6	+1	-9
SP	9	10	9	8	7	10	9	8	9	9	9	10	9	7	7	8	+1	-1
PvdA	9	8	12	9	11	11	10	11	11	11	11	9	13	12	11	11	0	+2
GL	8	6	11	11	13	12	12	12	12	14	13	13	12	13	12	12	0	+4
FvD	8	7	5	5	4	4	4	6	5	5	4	4	5	3	3	4	+1	-4
PvdD	6	6	8	8	8	9	10	7	10	8	10	8	10	9	12	8	-4	+2
CU	5	5	7	6	6	6	5	5	5	6	6	5	5	4	5	5	0	0
Volt	3	4	6	10	4	5	5	5	5	4	5	5	3	7	6	7	+1	+4
JA21	3	6	5	10	10	10	9	12	10	12	13	12	10	8	7	8	+1	+5
SGP	3	3	3	4	4	5	4	4	5	4	5	5	4	3	4	4	0	+1
DENK	3	3	1	2	3	3	3	2	2	2	1	3	3	2	2	2	0	-1
50+	1	1	0	1	2	0	1	1	1	1	1	0	0	1	2	1	-1	0
BBB	1	1	6	8	8	12	18	15	14	13	13	12	14	31	27	28	+1	+27
BIJ1	1	1	2	1	1	2	1	1	1	1	2	1	1	1	0	1	+1	0
BvNL	0	0	0	1	2	0	1	1	1	1	0	1	0	0	1	1	0	+1
Coa- litie	78	79	66	57	60	52	47	49	45	47	45	48	48	40	43	43	0	-35

Bron: I&O Research, juni 2023

Tabel 2.2 - Peiling Tweede Kamerverkiezingen 12 juni 2023 (percentages)

"Op welke partij zou u op dit moment stemmen bij de Tweede Kamerverkiezingen?"

Basis: zou zeker/waarschijnlijk stemmen en heeft partij van eerste voorkeur (n=1.540).

	TK '21	Peiling (%)												Marge
	Uitslag	16 mei 2022	13 jun. 2022	18 jul. 2022	12 sept. 2022	18 okt. 2022	14 nov. 2022	12 dec. 2022	16 jan. 2023	13 feb. 2023	17 apr. 2023	15 mei 2023	12 juni 2023	12 juni 2023
VVD	21,9	17,4	15,3	14,0	14,6	13,2	13,6	12,9	15,0	14,8	11,8	14,9	13,7	(12,0; 15,4)
D66	15,0	8,3	8,7	8,7	9,6	8,0	7,8	7,3	8,1	7,6	6,2	5,9	6,6	(5,4; 7,8)
PVV	10,8	9,7	9,5	10,0	10,7	12,4	11,6	11,4	11,5	11,4	8,0	8,6	8,0	(6,7; 9,3)
CDA	9,5	5,2	5,5	3,9	4,1	4,4	4,6	4,3	3,9	4,8	4,6	3,2	4,2	(3,2; 5,2)
SP	6,0	5,3	6,2	5,9	5,1	6,2	5,7	5,6	6,4	5,6	4,6	4,5	5,1	(4,0; 6,2)
PvdA	5,7	6,7	7,2	6,3	7,4	7,1	6,7	6,8	5,9	8,4	7,8	7,3	7,3	(6,0; 8,6)
GL	5,2	8,7	7,6	7,5	7,9	8,0	9,1	8,4	8,1	7,8	8,0	7,4	7,6	(6,3; 8,9)
FvD	5,0	3,3	2,9	2,8	3,8	3,2	3,2	2,5	2,9	3,1	2,3	1,9	2,7	(1,9; 3,5)
PvdD	3,8	5,3	5,5	6,4	4,9	6,5	5,2	6,2	5,4	6,2	6,0	7,9	5,5	(4,4; 6,6)
CU	3,4	4,1	3,8	3,6	3,3	3,4	4,1	3,7	3,6	3,3	2,8	3,6	3,3	(2,4; 4,2)
Volt	2,4	3,3	3,7	3,2	3,6	3,4	2,6	3,5	3,3	2,4	4,5	4,3	4,7	(3,7; 5,7)
JA21	2,4	6,6	6,7	5,8	7,8	6,7	7,4	8,4	7,6	6,6	5,3	4,9	5,5	(4,4; 6,6)
SGP	2,1	2,7	3,1	2,9	2,6	3,2	2,8	3,4	3,1	2,8	2,4	2,6	2,6	(1,8; 3,4)
DENK	2,0	2,	2,1	2,2	1,6	1,7	1,5	1,0	2,4	1,9	1,6	1,6	1,4	(0,8; 2,0)
50+	1,0	0,7	0,4	1,1	0,8	0,7	1,2	1,0	0,3	0,5	0,8	1,5	0,7	(0,3; 1,1)
BBB	1,0	5,5	7,7	11,5	9,9	9,1	8,4	8,5	7,5	9,0	19,3	16,8	17,5	(15,6; 19,4)
BIJ1	0,8	1,0	1,5	1,2	1,1	1,2	1,0	1,2	1,0	0,7	0,8	0,3	0,7	(0,3; 1,1)
BvNL	-	1,0	0,3	0,9	1,0	1,0	0,8	0,3	0,8	0,4	0,4	1,0	0,7	(0,0; 1,4)
Anders ¹	2,0	3,0	2,0	2,2	0,3	0,4	2,7	3,6	3,3	2,5	2,9	1,8	2,1	-
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	-

Bron: I&O Research, juni 2023

¹ Hier wordt (nog steeds) vaak Pieter Omtzigt genoemd.

2.2 Switchgedrag sinds PS'23

Ten opzichte van de Provinciale Statenverkiezingen van maart 2023 heeft een groot deel van de kiezers nu een andere partijvoorkeur. De meeste partijen slagen erin tussen de helft en driekwart van hun PS-kiezers vast te houden.

GroenLinks (52% PS-kiezers zou nu voor Tweede Kamer opnieuw GroenLinks stemmen) en CDA (56%) slagen hier met minst goed in. Veel ex-kiezers hebben nu geen duidelijke voorkeur (19% van de kiezers die GroenLinks stemde weet het nu niet, evenals 24% van de ex-CDA'ers) of wijken uit naar een alternatief. In het geval van CDA is dit vaak BBB of VVD en bij GroenLinks is dit geregeld PvdA, PvdD of D66.

Tabel 2.3: Huidige stemvoorkeur naar stemgedrag PS23

Basis: heeft gestemd bij de Provinciale Statenverkiezingen van 2023 (n=1.795)

	VVD	D66	PVV	CDA	SP	PvdA	GL	PvdD	CU	Volt	JA21	BBB	Provinciaal
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
VVD	75	4	1	7	2	3	1	1	1	2	2	3	13
D66	2	67		2		2	4	3	2	1			
PVV			76		1	2					7	5	2
CDA	2			56			1		2		1		1
SP					60	1	3	1			1	2	2
PvdA		2			3	63	6	2		3			2
GL		4		1		4	52	5	2	4			
FvD			1		1	1							
PvdD		2				1	6	72					3
CU		2		2	1				64			1	2
Volt		7				4	5	1	3	70		1	3
JA21	1		3			1		1		1	66	3	1
SGP									5				3
DENK			1									1	
50Plus					1							1	1
BBB	2	1	8	6	2			2	4		12	70	8
BIJ1					1	1		5					
BvNL			3										8
Anders				2		1	3	1	2	1	4	1	9
Weet ik (nog) niet	6	12	8	24	29	18	19	6	16	15	7	12	43

Bron: I&O Research, juni 2023

Onderstaande tabel illustreert het verschil tussen het stemaandeel dat partijen kregen tijdens de Provinciale Statenverkiezingen 2023 en het stemaandeel in deze Tweede Kamerpeiling. Ondanks dat niet elke partij die meedoet aan de PS-verkiezingen ook meedoet aan de TK-verkiezingen en vice versa geeft het een indicatie van welke partijen sinds maart in de lift zitten en welke partijen niet.

Partij	% PS'23	% peiling juni'23	Vershil
BBB	19,2%	17,5%	-1,7%
VVD	11,2%	13,7%	+2,5%
PVV	5,8%	8,0%	+2,2%
GL	9,0%	7,6%	-1,4%
PvdA	8,1%	7,3%	-0,8%
D66	6,3%	6,6%	+0,3%
PvdD	4,8%	5,5%	+0,7%
JA21	4,4%	5,5%	+1,1%
SP	4,2%	5,1%	+0,9%
Volt ²	3,0%	4,7%	+1,7%
CDA	6,6%	4,2%	-2,4%
CU	3,8%	3,3%	-0,5%
FvD	3,1%	2,7%	-0,4%
SGP	2,5%	2,6%	+0,1%

Partijen die een deel van hun steun van maart 2023 hebben verloren zijn CDA, BBB en GroenLinks. Om dit te kunnen verklaren vroegen wij kiezers die nu een andere voorkeur hebben om dit te motiveren.

Kiezers die in maart voor het CDA kozen weten nu voor een belangrijk deel (24%) niet op welke partij ze nu zouden stemmen. Anderen zouden nu kiezen voor VVD (7%) of BBB (6%). De voormalig CDA-kiezers zijn vaak van mening dat de provinciale en lokale programma's en kandidaten beter zijn dan het landelijke verhaal.

“Vanwege het verschil in provinciale en landelijke programma”

- Zou voor Tweede Kamer nu VVD stemmen

“Landelijk geloof ik niet in CDA”

- Zou voor Tweede Kamer nu VVD stemmen

“CDA valt steeds verder terug, verloren stem.”

- Zou nu BBB stemmen

BBB is virtueel nog steeds de grootste partij van Nederland maar verliest 1,7 procentpunt ten opzichte van maart 2023. Kiezers die drie maanden geleden BBB stemden weten niet wat ze voor de Tweede Kamer zouden stemmen (12%) of kijken uit naar andere rechtse partijen zoals VVD (3%), PVV (5%) of JA21 (3%).

Switchende kiezers zeggen vaak dat hun stem op BBB strategisch was (of juist een protest) en ze

² Volt deed bij de Provinciale Statenverkiezingen niet overal mee.

nog niet het idee hebben dat BBB genoeg kunde in huis heeft om ook landelijk de touwtjes in handen te hebben. Anderen vinden dat BBB zich buiten het stikstofvraagstuk onvoldoende profileert. Zo pleiten kiezers die nu voor PVV opteren voor een duidelijker standpunt omtrent immigratie.

“Stem op BBB was strategisch. Ja 21 heeft meer punten waar ik het mee eens ben.”

- Zou voor Tweede Kamer nu JA21 stemmen

“BBB heeft zich buiten de boeren nog niet geprofileerd.”

- Zou voor Tweede Kamer nu VVD stemmen

“Ik vind die niet sterk genoeg om het hele land te kunnen vertegenwoordigen.”

- Zou voor Tweede Kamer nu VVD stemmen

“Op BBB gestemd als protest.”

- Zou voor Tweede Kamer nu VVD stemmen

“Immigranten beleid verschilt.”

- Zou voor Tweede Kamer nu PVV stemmen

“Vanwege het asielbeleid.”

- Zou voor Tweede Kamer nu PVV stemmen

GroenLinks haalt virtueel ongeveer de helft (48%) van de kiezers binnen die ten tijde van de Provinciale Statenverkiezingen op haar stemden. Negentien procent weet het nu niet. Anderen zouden bij Tweede Kamerverkiezingen nu stemmen op progressieve alternatieven zoals PvdA (6%), PvdD (6%), D66 (4%) of Volt (5%). Sommige kiezers zien GroenLinks als provinciaal sterker dan landelijk. Kiezers die nu uitwijken naar PvdA zeggen vaak het idee te hebben dat de partijen nu toch erg op elkaar lijken. Een stem voor PvdA en GroenLinks is hen daarom om het even. Ook zegt een deel dat de keuze voor GroenLinks strategisch was (met als hoop dat de gezamenlijke GroenLinks-PvdA-fractie de grootste in de Eerste Kamer zou worden).

“Bij de provinciale verkiezingen vind ik milieuvraagstukken belangrijk en vind dat GroenLinks daarin sterker is dan de SP.”

- Zou voor Tweede Kamer nu SP stemmen

“Provincie leidt tot andere keuzes dan landelijk.”

- Zou voor Tweede Kamer nu PvdA stemmen

“Ik zie het als één partij met meest de zelfde doelen.”

- Zou voor Tweede Kamer nu PvdA stemmen

“GroenLinks was de afwijking van mijn standaard om d66 te stemmen. Ik heb toen vooral gl gestemd omdat ik graag wil dat het kabinet in de 1e kamer over links een meerderheid zoekt en omdat ik vind dat fusie plannen ondersteund moeten worden.”

D66

“Ik stem eigenlijk altijd PvdD. Stem op GroenLinks was een tactische stem.”

- Zou voor Tweede Kamer nu PvdD stemmen

VVD en PVV zitten juist iets in de lift sinds de PS-verkiezingen van maart. Zoals eerder vermeld opteert een deel (7%) van de kiezers die in maart '23 BBB stemden nu voor VVD. Deze kiezers geven vaak aan dat ze eerst willen aankijken hoe BBB zich de komende tijd weet te profileren alvorens zij op deze partijen stemmen voor de Tweede Kamer. De ervaring van de VVD in de landelijke politiek is vaak een belangrijke pull-factor.

“Bij VVD heb ik een beter gevoel; ze bestaan ook langer.”

- Stemde bij Provinciale Statenverkiezingen op BBB

“Nu eerst aankijken hoe BBB het doet”

- Stemde bij Provinciale Statenverkiezingen op BBB

“Provinciale staten is toch anders dan tweede kamer”

- Stemde bij Provinciale Statenverkiezingen op BBB

“Landelijk sluit de VVD beter bij mij aan”

- Stemde bij Provinciale Statenverkiezingen op D66

JA21 heeft op dit moment te weinig landelijke ervaring om te kunnen regeren

- Stemde bij Provinciale Statenverkiezingen op JA21

De PVV slaagt er ook in om kiezers te trekken die in maart nog op BBB stemden. Zij vinden vaak dat de PVV zich duidelijker uitspreekt tegen immigratie.

“Omdat ik het asielbeleid op dit moment het belangrijkste onderwerp vind”

- Stemde bij Provinciale Statenverkiezingen op BBB

“PVV gaat iets verder.”

- Stemde bij Provinciale Statenverkiezingen op BBB

“Vanwege de vele vluchtelingen.”

- Stemde bij Provinciale Statenverkiezingen op JA21

2.3 Switchgedrag sinds TK'21

Onderstaande tabel illustreert de kiezersstromen sinds maart 2021. Zes partijen (VVD, D66, PVV, CDA, SP en FvD) zijn meer dan helft van hun oude kiezers verloren.

Kiezers die in maart in 2021 geen stem uitbrachten maar nu wél zouden stemmen gaan in 21 procent van de gevallen voor BBB. De partij van Caroline van der Plas weet ook kiezers weg te trekken bij VVD, PVV, CDA, SP, FvD, CU en JA21.

Tabel 2.4: Huidige stemvoorkeur naar stemgedrag TK21 ³

Basis: heeft gestemd bij de Tweede Kamerverkiezingen van 2021 (n=2.029)

	Totaal	VVD	D66	PVV	CDA	SP	PvdA	GL	FvD	PvdD	CU	Volt	JA21	SGP	Niet gestemd
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
VVD	11	49	3	2	3				1					2	5
D66	5	3	30		0		1	2		2					4
PVV	7	1	1	46	2	4	2		9				4	5	6
CDA	3	2	2		29		1				3			2	1
SP	4	0	3	1	0	45	3	3	1	1					7
PvdA	6	0	7		2	6	62	7		2		7	3		5
GL	6	1	12	0	0	4	4	63		3	3				5
FvD	2	0		1	0				41						2
PvdD	5	1	3				2	7		74		10			6
CU	3	0	0	0	5	1	1				53				1
Volt	4	2	10				3	5		1	3	56			3
JA21	4	5		8	4				8	1	1		57		7
SGP	2				0				4		4			79	2
DENK	1			0	0	2									1
50Plus	1	1	1			1									2
BBB	14	11	3	32	22	18	5	3	20	2	12	2	27	6	21
BIJ1	1														2
BvNL	1	0		0					8	1				2	1
Weet ik (nog) niet	18	23	23	7	25	19	15	8	6	12	20	19	9	4	17

Bron: I&O Research, juni 2023

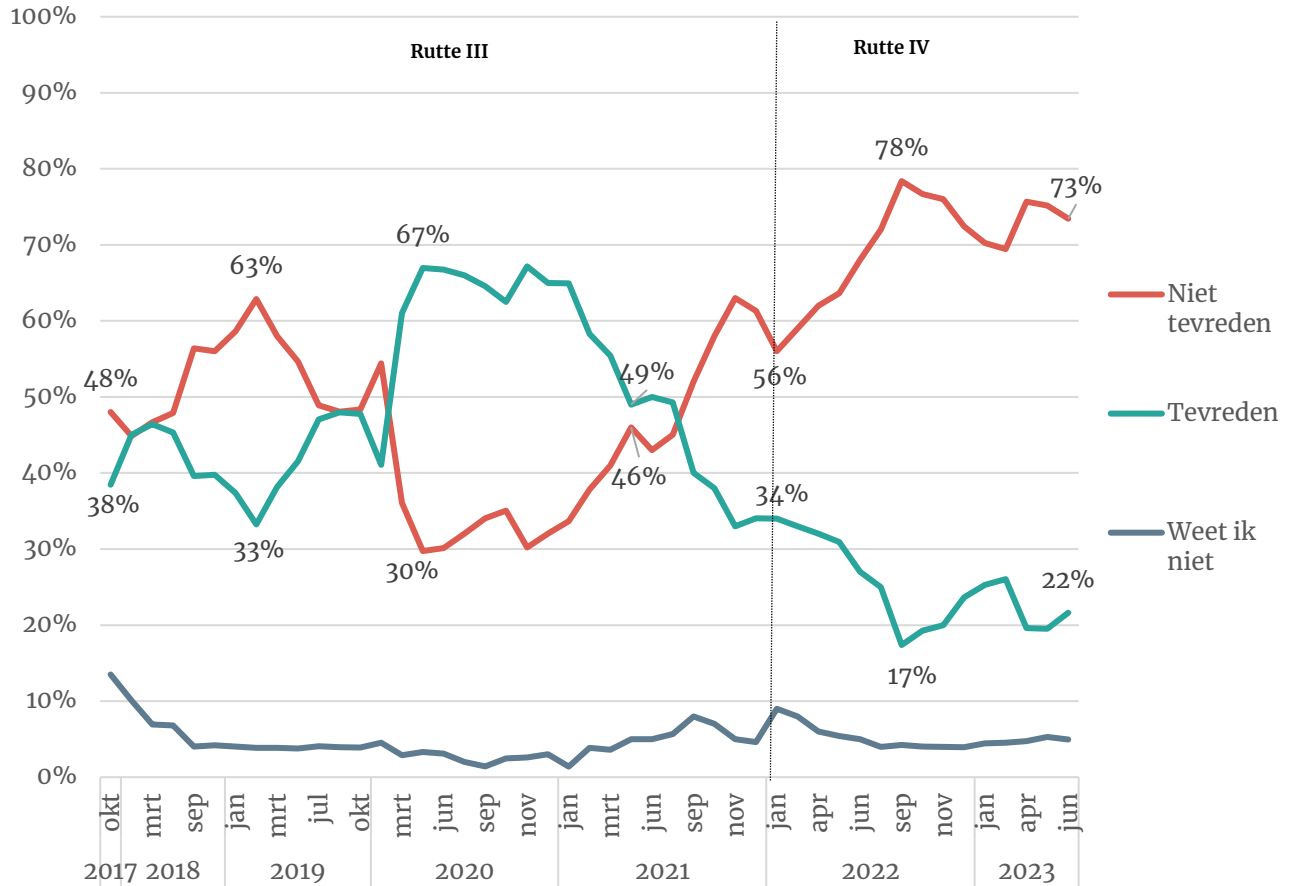
³ Percentages voor SGP (n=32) zijn indicatief vanwege het beperkte aantal waarnemingen

2.4 Regering blijft impopulair

Momenteel is driekwart (73%) van de Nederlanders ontevreden over het kabinet. Ruim een vijfde (22%) is wel tevreden. Deze cijfers zijn sinds september ongeveer stabiel. Toen het kabinet Rutte IV aantrad in januari 2022 was men duidelijk minder ontevreden (34% tevreden, 56% ontevreden).

Figuur 2.5.: Hoe tevreden of ontevreden bent u over het kabinet Rutte III/IV?

Basis: volledige steekproef (n=2.364)

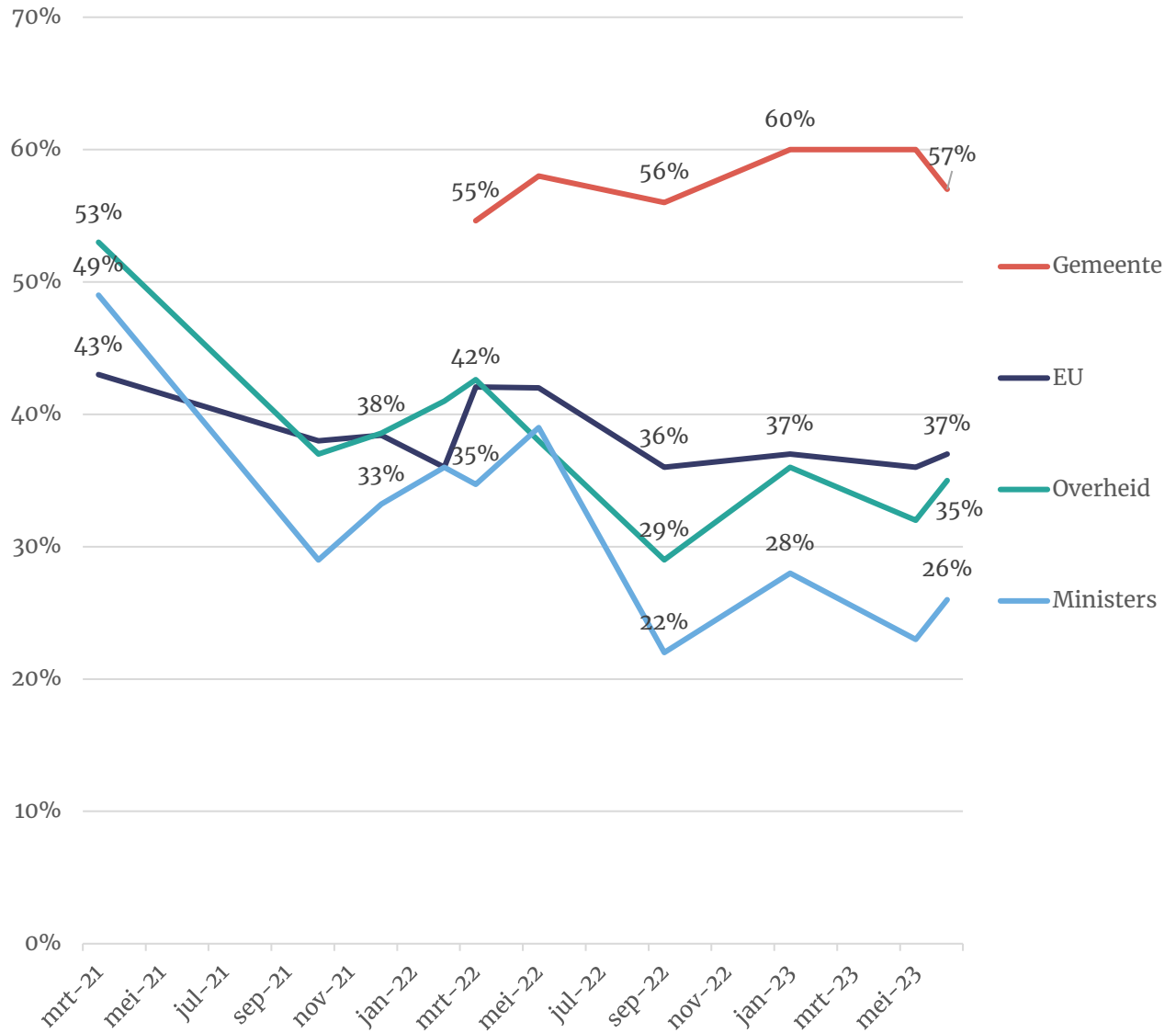
Bron: I&O Research, juni 2023

2.5 Vertrouwen in landelijke overheid herstelt nog niet

Ook het vertrouwen in de overheid blijft laag. Een derde (35%) geeft nu aan heel veel of tamelijk veel vertrouwen te hebben in de landelijke overheid. De 'eigen gemeente' scoort duidelijk beter (57%). Ministers hebben het vertrouwen van een kwart (26%) en de EU wordt door 37 procent vertrouwd.

Figuur 2.6: in hoeverre vertrouwt u de volgende beroepsgroepen en instellingen?

Laten zien: heel veel en tamelijk veel vertrouwen. Basis: volledige steekproef (n=2.364)

Bron: I&O Research, juni 2023

3 Onderzoeksverantwoording

Dit onderzoek vond plaats van vrijdag 9 tot en met maandag 12 juni 2023. In totaal werkten 2.364 Nederlanders van 18 jaar of ouder mee aan dit onderzoek.

I&O Research voerde dit onderzoek uit op eigen initiatief. Er is geen opdrachtgever.

Het grootste deel van de steekproef (n=2.157) is afkomstig het I&O Research Panel, 207 respondenten deden mee via PanelClix. De respondenten die via PanelClix deelnemen zijn allen Nederlanders met een niet-westerse migratieachtergrond.

Weging en marges

De onderzoeksresultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, regio, opleidingsniveau en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in maart 2021. De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard. Hiermee is de steekproef representatief voor de kiesgerechtigde Nederlandse inwoners (18+), voor wat betreft deze achtergrondkenmerken. Bij onderzoek is er sprake van een betrouwbaarheidsinterval en onnauwkeurigheidsmarges. In dit onderzoek gaan we uit van een betrouwbaarheid van 95 procent. Bij een steekproef van n=2.000 en een uitkomst van 50 procent is er sprake van een foutmarge van plus of min 2,2 procent.

I&O Research Panel

Het I&O Research Panel is geworven op basis van aselechte personen- en huishoudensteekproeven op traditionele manier (geen zelfaanmelding). Het I&O Research Panel werkt met een spaarprogramma, waarbij deelnemers punten sparen afhankelijk van de lengte en complexiteit van de vragenlijst. Deze punten kunnen later worden ingewisseld voor Bol.com-tegoed of een donatie aan een goed doel.

I&O Research

I&O Research is het grootste onderzoeksbureau voor overheid en non-profit (volgens de MarktOnderzoeksAssociatie, MOA, 2021). Het is onze missie bij te dragen aan beter onderbouwde keuzes van onze klanten, op basis van onderzoek en advies. Wij werken voor overheids- en non-profitorganisaties.

I&O Research heeft vestigingen in Amsterdam en Enschede.

I&O Research is lid van de MarktOnderzoeksAssociatie (MOA), maakt deel uit van de Research Keurmerk Groep en onderschrijft de internationale ICC/ESOMAR-gedragscode voor markt- en sociaalwetenschappelijk onderzoek. I&O Research is ISO 9001-, ISO 20252-, ISO 27001-, ISO 27701- en NEN-5710 gecertificeerd. Het online onderzoekspanel (I&O Research Panel) is ISO 20252-Annex A gecertificeerd. Dit is de norm voor online en offline access panels.

I&O Research Enschede

Zuiderval 70
Postbus 563
7500 AN Enschede
T (053) 200 52 00
E info@ioresearch.nl
KVK-nummer 08198802

I&O Research Amsterdam

Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
T (020) 308 48 00
E info@ioresearch.nl